

UCHWAŁA NR XXXIII/ 231 /2014
RADY GMINY W STAREJ DĄBROWIE
z dnia 27 lutego 2014r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata
2014- 2015**

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 pkt.5 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U. z 2013r., poz. 594 ze zmianami) oraz art. 2 ust. 4 pkt 1 i ust 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j.Dz.U. z 2011r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.) oraz § 4 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz.U. z 2011r. Nr 24, poz. 128) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2014- 2015 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stara Dąbrowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

PRZEWODNICZĄCA RADY
Justyna Szymczak
Justyna Szymczak

1. Wstęp

Rada Ministrów dostrzegając potrzebę ochrony zdrowia psychicznego przyjęła Rozporządzeniem z dnia 28 grudnia 2010r. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128) na lata 2011-2015. Program ma na celu promocję zdrowia, zapobieganie zaburzeniom psychicznym, a także pomoc niezbędną do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j.Dz.U. z 2011r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.) wskazuje, że ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ponadto w działania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć: fundacje, stowarzyszenia oraz inne organizacje społeczne, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe, jak również grupy samopomocowe pacjentów i ich rodzin oraz inne osoby fizyczne i prawne.

Według ww. ustawy ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań w zakresie:

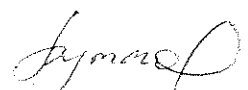
- a) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
- b) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- c) kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określa w szczególności: okres jego obowiązywania, diagnozę sytuacji i zagrożeń dla zdrowia psychicznego, w tym zróżnicowań regionalnych, cele główne i cele szczegółowe, podmioty biorące udział w jego realizacji, sposób realizacji zadań, niezbędne działania legislacyjne, w szczególności mające na celu zapewnienie przestrzegania praw osób z zaburzeniami psychicznymi.

W przypadku samorządu gminnego ochrona zdrowia psychicznego polegać będzie przede wszystkim na realizacji celów głównych i szczegółowych z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy i wsparcia społecznego.

Podstawą do podejmowania działań w zakresie ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego wyznaczają między innymi następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 594).
2. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j.Dz.U. z 2011 nr 231, poz. 1375 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j.Dz.U. z 2013r. poz. 182 ze zm.)

4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493, ze zm).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.Dz.U. z 2012r. poz. 124 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (Dz.U.z 2013r. poz. 217).
8. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.Dz.U. z 2012r., poz.1356 ze zm.).

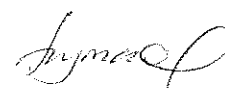
2.Charakterystyka zjawiska

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO – World Health Organization) „ *Zdrowie to nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia) ”.*

Oznacza to, że w kwestii zdrowia nie mamy jedynie koncentrować się na chorobach i próbach ich zwalczania, ale powinniśmy koncentrować się na jego wzmacnianiu. Tak więc zdrowiem psychicznym jest nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również taki stan, w którym osoba jest świadomą swojego potencjału, może radzić sobie z problemami, stresem, efektywnie pracować i funkcjonować w społeczeństwie.

Choroby psychiczne większości Polaków spowodowane są zmianami ustrojowymi. Większość pacjentów to ludzie, którzy nie potrafili sobie poradzić w nowej zmieniającej się rzeczywistości. Narasta niepokój o pracę, stres związany z jej wykonywaniem. To czynniki, które spowodowały, że częściej zaczęły pojawiać się stany depresyjne i lękowe, a także uzależnienia i problemy ze snem. Do psychiatry nie trafiają już tak często alkoholicy czy narkomanii, ale normalni ludzie uzależnieni od leków, a także dzieci i młodzież pozbawiona opieki rodziców goniących za pieniądzem. Według WHO zaburzenia psychiczne za kilka lat będą drugim po chorobach układu krążenia problemem zdrowotnym. W Polsce do szpitali psychiatrycznych trafia w ciągu roku ponad 1,5 mln.osób. Wskaźnik rejestrowanego rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych na przestrzeni 18 lat wzrósł o 119 % w opiece ambulatoryjnej i o 50 % w opiece stacjonarnej. Są to niepokojące dane. Stąd też istnieje uzasadniona potrzeba zainteresowania się powyższym zjawiskiem zwłaszcza, że w dalszym ciągu choroba psychiczna uważana jest jako wstydliva wymaga ukrywania jej przed innymi ludźmi.

Świadczy to jak silne jest w świadomości społecznej piętno rozpoznawania choroby psychicznej, które prowadząc do przemilczenia lub ukrywania choroby może skomplikować los chorych.

Inna negatywną konsekwencją społecznego napiętnowania jest tendencja do nie przyznawania ludziom, którzy przebyli chorobę psychiczną prawa do uczestniczenia w życiu społecznym nawet wtedy gdy już przełamały ich kłopotliwe i niezrozumiałe zachowania. Często osoby te postrzegane są jako grupa dyskryminowana w wielu dziedzinach życia społecznego. Uznając zdrowie psychiczne jako fundamentalne dobro człowieka istnieje uzasadniona potrzeba zainteresowania się powyższym zjawiskiem. Ważne, aby edukację i działania profilaktyczne rozpocząć od najwcześniejszych lat.

3. Działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Gminy Stara Dąbrowa

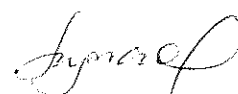
Wsparcie w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi na terenie Gminy Stara Dąbrowa wykonywane jest w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w formie doraźnej, ambulatoryjnej, finansowanej ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia.

Z budżetu Gminy Stara Dąbrowa realizowane są natomiast zadania z zakresu pomocy społecznej, które nakreśla ustawa o pomocy społecznej. Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach realizacji zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej odbywa się poprzez:

- poradnictwo socjalno – bytowe oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, realizowane przez Zespół Interdyscyplinarny utworzony w ramach działalności GOPS,
- podejmowanie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym, zakładzie opiekuńczo – wychowawczym, domu pomocy społecznej,
- kierowanie do Domu Pomocy Społecznej,
- pomoc rodzinom w radzeniu sobie z następstwami choroby w ramach pracy socjalnej,
- realizacja zadań wynikających z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego i pomocy społecznej,
- promocję zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
- wczesną profilaktykę i wykrywanie i wczesne leczenie zaburzeń psychicznych,
- oddziaływanie na środowisko zagrożone od alkoholu i środków odurzających.

Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są podejmowane w głównej mierze wobec dzieci, młodzieży, osób starszych oraz wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla zdrowia psychicznego. Działania te obejmują w szczególności:

- wspieranie grup samopomocowych i innych inicjatyw społecznych w zakresie ochrony zdrowia psychicznego,
- rozwijanie działalności zapobiegawczej w zakresie ochrony zdrowia psychicznego przez zakłady opieki zdrowotnej,
- stosowanie zasad ochrony zdrowia psychicznego w zakładach pracy, szkołach, placówkach oświatowych wśród dzieci i młodzieży uczącej się w szkołach gminnych.

4. Lokalna diagnoza zjawiska zdrowia psychicznego

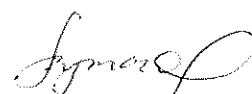
Ustalenie faktycznej liczby osób korzystających z porad lub hospitalizacji szpitali czy poradni zdrowia psychicznego jest rzeczą trudną ze względu na dowolność wyboru poradni zdrowia psychicznego. Zaburzenia psychiczne jak i zjawiska związane z ubóstwem, długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością, bezdomnością, alkoholizmem, chorobami układu nerwowego, zaburzenia nerwicowe związane ze stresem, narkomanią, schizofrenią, zespoły omamowo-urojeniowe, depresja, brak środków do życia do czynniki mogące wpływać na stan zdrowia psychicznego. Według danych statystycznych na dzień 31 grudnia 2012 roku zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stargardzie Szczecińskim z terenu Gminy Stara Dąbrowa było 326 osób. W stosunku do stycznia 2012 roku liczba ta uległa zmniejszeniu o 48 osób. Jedynym źródłem utrzymania osób pozostających bez pracy są świadczenia przyznawane z opieki społecznej. Analizę sytuacji życiowej osób objętych pomocą GOPS w Starej Dąbrowie obrazuje poniższa tabela do uchwały.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	234	859
Bezrobocie		326
Długotrwała choroba		85
Niepełnosprawność		91
Bezdomność		6
Alkoholizm	11	

Powyższa tabela występujących problemów społecznych pozwala ustalić cele oraz kierunki działania Gminy w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Niepokojącym zjawiskiem jest również wzrastająca liczbę osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej. W 2011 roku w DPS z terenu gminy Stara Dąbrowa przebywała 1 osoba natomiast w roku 2013 liczba osób przebywających w DPS zwiększyła się do 3 osób.

Nowe style życia, otwarcie granic, wymienialność towarów i usług spowodowały gwałtowny wzrost popytu na różnego rodzaju substancje psychoaktywne, w tym na alkohol mających istotny wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne doprowadzając do różnego rodzaju zaburzeń. Szkody zdrowotne związane ze szkodliwym używaniem alkoholu są jednym z ważniejszych problemów społecznych. Powstające konflikty rodzinne, wywołane nadużywaniem alkoholu prowadzą od aktów przemocy gdzie najczęściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci oraz osoby starsze i bezradne. Do końca skala problemu nadużywania alkoholu w gminie nie jest w pełni zidentyfikowana. W dalszym ciągu problemy alkoholowe w rodzinach są często ukrywane, uważane za wstydlive.

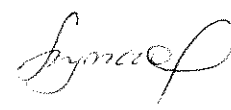
Również ofiary przemocy nie chcą lub boją się mówić o występującym problemie. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje działania związane z przymusowym podjęciem leczenia przez osoby z problemem alkoholowym. W ramach swoich działań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się udzielaniem pomocy i poradnictwa rodzinom lub osobom mającymi problemy związane z zaburzeniami psychicznymi, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez pracę Zespołu Interdyscyplinarnego.

5. Cele główne i szczegółowe programu , oraz przyjęte do realizacji zadania

Celem Gminnego Programu Promocji Zdrowia Psychicznego jest stworzenie podstaw do podjęcia działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców Gminy mających ograniczyć występowaniu zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do form pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Celem programu jest także upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności efektywnego radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu, a także przeciwdziałaniu dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi.

CELE, ZADANIA	PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE
<p>CEL GŁÓWNY 1. PROMOCJA ZDROWIA PSYCHICZNEGO I ZAPOBIEGANIE ZABURZENIOM PSYCHICZNYM</p>	
<p>1.1 Cel szczegółowy : Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu</p>	
<p>Prelekcje na temat zdrowia psychicznego. Programy profilaktyczne dotyczące: uzależnień, przemocy, zapobieganiu alkoholizmowi, anoreksji, depresji.</p>	<p>Szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>
<p>Podniesienie świadomości środowiska lokalnego na temat promocji zdrowia psychicznego poprzez umieszczenie plakatów oraz ulotek w miejscach ogólnie dostępnych.</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej , Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>
<p>Organizowanie w szkołach prelekcji , pogadanek z udziałem specjalistów z zakresu zdrowia psychicznego.</p>	<p>Szkoły</p>
<p>1.2. Cel szczegółowy Zapobieganie zaburzeniom psychicznym</p>	
<p>-Kierowanie na badania dzieci i młodzieży, u</p>	

<p>których występują zaburzenia zachowań oraz istnieje zagrożenie wystąpienia zaburzeń psychicznych do Poradni Psychologiczno Pedagogicznej.</p> <p>-Porady, konsultacje dla osób zagrożonych zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>- Realizacja programów zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym</p>	<p>Szkoły, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Poradnia Medycyny Rodzinnej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p>
<p>1.3. Cel szczegółowy Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	
<p>-Rozwój pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu</p> <p>-Organizowanie grup wsparcia dla osób starszych i samotnych.</p> <p>-Organizowanie spotkań integracyjnych</p> <p>-Organizowanie warsztatów terapii zajęciowej mającej na celu ogólne usprawnienie, rozwijanie umiejętności obejmujących czynności życia codziennego, poprawę kondycji psychicznej i fizycznej.</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>
<p>1.4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego</p>	
<p>-Wspieranie działań osłonowych pomocy społecznej zapewniające bezpieczeństwo socjalne ofiarom przemocy domowej .</p> <p>-Realizacja szkoleń nastawionych na pogłębienie wiedzy wychowawczej rodziców.</p> <p>-Zapewnienie dostępności pomocy specjalistycznej w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>
<p>CEL GŁÓWNY 2. ZAPewnIENIE OSOBOM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI WIELOSTRONNEJ I POWSZECHNIE DOSTĘPNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ ORAZ INNYCH FORM OPIEKI I POMOCY NIEZBĘDNYCH DO ŻYCIA W ŚRODOWISKU RODZINNYM I SPOŁECZNYM</p>	
<p>2.1.Cel szczegółowy Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznego opieki zdrowotnej</p>	
<p>-Współpraca ze służbami opieki psychiatrycznej na terenie powiatu oraz z Poradnią Medycyny Rodzinnej.</p> <p>- Wspieranie działań w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu wynikających m.in. z długotrwałego bezrobocia, bezdomności, ubóstwa.</p> <p>- Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych .</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>
<p>2.2. Cel szczegółowy Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego</p>	

Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych. - Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2.3. Cel szczegółowy Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	
-Kontakt osoby z zaburzeniami psychicznymi z Powiatowym Urzędem Pracy w celu przedstawienia ofert pracy znajdujących się w rejestrach urzędu. - Kontakt z zakładami pracy chronione.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny
2.4. Cel szczegółowy Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy	
Powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Gminnego Programu ochrony zdrowia psychicznego.	Wójt Gminy

6. Finansowanie programu

Finansowanie programu odbywać się będzie w ramach środków budżetowych Gminy Stara Dąbrowa zaplanowanych corocznie w budżecie gminy Stara Dąbrowa oraz budżetach szkół, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie, Gminnej Biblioteki Publicznej w Starej Dąbrowie oraz Gminnego Centrum Kultury w Starej Dąbrowie.

Realizacja programu może być wspierana dodatkowo funduszami celowymi oraz środkami pozabudżetowymi z innych źródeł.

Uzasadnienie

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. został ustanowiony Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego mający na celu ograniczenie występowania zagrożeń zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zgodnie z celami określonymi w Narodowym Programie Zdrowie Psychicznego działania gminy podejmowane w niniejszym obszarze powinny być określone w formie programu ochrony zdrowia psychicznego. Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określa kierunki działania w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców gminy Stara Dąbrowa.

Biorąc powyższe pod uwagę podjęcie uchwały uważam za zasadne w brzmieniu określonym w załączniku do projektu niniejszej uchwały.